

Synergie in het Westland

Diverse belangen gekoppeld in de Poelzone

In de Poelzone, een gebied tussen Naaldwijk, Monster en 's-Gravenzande, wordt gewerkt aan de herontwikkeling van het gebied. Diverse belangen zijn in het project vertegenwoordigd: natuurontwikkeling, modernisering van de glastuinbouw, recreatie en waterbeheer. In totaal doen zeven partijen mee, waarbij de gemeente Westland als trekker optreedt. Hoe zorg je voor synergie in plaats van botsende belangen?

De Poelzone is van oudsher al een duidelijk afgebakend gebied. Het is een van de oudste glastuinbouwgebieden in het Westland.' Aan het woord is Petrus Postma, partner bij het adviesbureau Investeren in Ruimte en procesmanager voor Poelzone namens de gemeente Westland. Het oude, maar ook verouderde, gebied ondergaat momenteel een flinke *upgrade*. De glastuinbouw wordt gereconstrueerd, maar belangrijker nog: er wordt een recreatieve en ecologische verbinding gerealiseerd tussen de kust en Midden-Delfland. Vanwaar deze inspanning? Postma: 'De oorsprong voor dit project ligt eigenlijk in een analyse van de Europese Unie voor de concurrentiekracht van de Zuidvleugel van de Randstad. In deze analyse werd vastgesteld dat de kwaliteit van

▲ Begrenzing van het plangebied.

natuur en recreatie ondermaats is, alsmede de bereikbaarheid daarvan. Deze boodschap is opgepakt door het Rijk, onder meer door 18 miljoen euro beschikbaar te stellen aan de gemeente Westland om een ecologisch-recreatieve verbinding te realiseren in combinatie met de modernisering van de glastuinbouw. De Poelzone is hier een geschikte locatie voor, niet alleen om geografische redenen, maar ook omdat hier kansen liggen voor het koppelen met andere belangen, en dus andere geldstromen. Alles bij elkaar komt het op ongeveer 35 miljoen euro uit.'

Slim combineren

De reconstructie van de glastuinbouw is een van de gekoppelde belangen. De Poelzone is namelijk een van de oudste kassenlocaties van het Westland, met bedrijven van gemiddeld zo'n 1 tot 1,5 hectare. Dat staat efficiënte bedrijfsvoering in de weg. Een verplaatsingsregeling moet hier verandering in brengen. Daarbij liggen er opgaven voor het uitplaatsen van woningen en watergangen. Maar ook de gemeente Westland kan wel wat extra recreatief groen gebruiken. Postma: 'In Nederland heeft een inwoner gemid-

▲ Petrus Postma: 'Extra natuur toevoegen door slim combineren.'

deld 800 vierkante meter openbare ruimte tot zijn beschikking. In het Westland is dat maar 20 vierkante meter.' Daarnaast worden er door de Ontwikkelingsmaatschappij Het Nieuwe Westland (ONW) woningen ontwikkeld. ONW draagt naar het zich laat aanzien 2 miljoen euro aan het project bij omdat de hogere ruimtelijke kwaliteit die de plannen tot gevolg hebben ook hogere waarde van de woningen betekent. Er ligt kortom een divers pakket aan opgaven en geldstromen, waarbij het zaak is om deze slim te bundelen en te vertalen in een programma dat ook werkelijk van toegevoegde waarde is voor de *stakeholders*. De ecologische verbindingzone vormt daarbij zowel ruimtelijk als functioneel de ruggengraat van het project. Deze is 2,3 kilometer lang en gemiddeld 50 meter breed. Op sommige plekken wat smaller, maar op andere plekken juist breder. Postma: 'Door het slim te combineren met de reconstructie van glastuinbouwbedrijven die deels in de ecologische zone liggen, kun je soms ook wat extra natuur toevoegen. Anderzijds moet je op een paar plekken tot een breedte van minder dan 30 meter komen, omdat je anders zulke hoge kosten moet maken voor het uitkopen van bedrijven, dat het maatschappelijk niet meer verantwoord is. Een ander voorbeeld van slim combineren is het uitgraven van de boezemwateren waar het fietspad langs loopt. De grond die hiermee vrij kwam, is naar de andere kant van het fietspad verplaatst, waardoor daar een glooiing ontstaat met andere interessante natuurwaarden.

DE POELZONE: FEITEN EN CIJFERS

Grootte van het gebied: 17 hectare

Voornaamste programmaonderdelen:

- Ecologische verbinding van de kust naar Midden Delfland, gemiddeld 50 meter breed en 2,3 kilometer lang
- Hoogwaardig recreatief fietspad
- Natuurvriendelijke oevers en Vispaaiplaatsen
- Reconstructie van glastuinbouwbedrijven

Totale investering: 35 miljoen euro, waarvan circa een derde voor reconstructie van kassen en twee derde voor natuur, water en recreatie.

Start planproces: 2005

Start uitvoering: 2010

Einde uitvoering: 2015

Deelnemende partijen: Het Rijk, Provincie Zuid-Holland, Hoogheemraadschap van Delfland, LTO Noord Glaskracht, Ontwikkelingsmaatschappij Het Nieuwe Westland (ONW), Stadsgewest Haaglanden, Gemeente Westland.

▲ Plankaart

DE WETHOUDER OVER DE POELZONE

'De Poelzone is heel belangrijk voor Westland. In onze Visie Greenport 2020 hebben we onder andere omschreven dat we glastuinbouwgebieden willen herstructureren en ecologische verbindingzones willen realiseren. En dat is precies wat we in de Poelzone doen. Belemmeringen voor een optimale herstructurering worden weggenomen waardoor zich een duurzaam glastuinbouwgebied ontwikkelt. Een brede ecologische zone zorgt voor verbetering van de ruimtelijke kwaliteit, toename van recreatieve mogelijkheden, verbetering van de waterkwaliteit en uiteraard voor meer natuur.'

Theo Duijvestijn,
wethouder Eco-
nomie & Plan-
ontwikkeling
gemeente
Westland

Succesfactoren

De verschillende belangen van de zeven betrokken partijen zijn neergelegd in een uitvoeringsovereenkomst. Als er toch onenigheid over de plannen bestaat, kunnen de partijen bij elkaar komen en een bestuursbesluit nemen. Dat is tot nog toe niet gebeurd, waaruit mag blijken dat de uitvoeringsovereenkomst een bijzonder robuust document is. Het verklaart mogelijk de - voor Nederlandse begrippen - opmerkelijk korte uitvoeringstijd van vijf jaar. Postma ziet nog andere succesfactoren bij dit project. 'Het feit dat de gemeente direct beschikking had over een substantieel budget heeft ervoor gezorgd dat andere partijen snel konden aanschuiven en de gemeente als een daadkrachtige partner zagen.' Pragmatisch handelen, zoals zichtbaar bij verschillende breedten van de verbindingzone, is een ander belangrijk punt voor Postma: 'Met een tien op je rapport alleen red je het niet. Als je wil dat er echt iets verandert in de wereld moet je soms met een lager cijfer genoegen nemen, maar dan verandert er

wél wat.' Verder benadrukt Postma het belang van meekoppelende belangen, en daar een passende samenwerkingsmodel voor ontwerpen. 'Geef partijen de rol die hen toekomt, dus laat ook niet iedereen overal over meepraten.'

'Geef partijen de rol die hen toekomt, dus laat ook niet iedereen overal over meepraten'

Als het goed is, is het project Poelzone in 2015 voltooid. Het gebied heeft dan een waardevolle recreatief-ecologische verbindingzone en een gezonde ruimtelijk-economische structuur waar alle betrokken partijen tevreden mee kunnen zijn. Maar kan de bevolking van Westland ook tevreden zijn? 'Met een dergelijke kluwen van belangen is het onmogelijk om een echt *bottum-up* proces te organiseren' stelt Postma. 'Als burgers aan de ontwerptafel gaan zitten, loop je het risico dat ze teleurgesteld worden omdat er zoveel verschillende belangen meespelen. Daarnaast is de verbindingzone van (boven)regionaal belang, dan moet je ook op dat niveau ontwerpen. Maar zeker is dat de bevolking er naast een fietsroute van topkwaliteit de broodnodige natuur bij krijgt die ook echt beleefd kan worden.' ●

WEBSITES

www.gemeentewestland.nl
www.investeren-in-ruimte.nl